

Aan: College van Burgemeester en Wethouders Gemeente Barendrecht
P/a: Postbus 501
2990 EA Barendrecht

Betreft: Advies Wet inburgering 2021

Barendrecht, 9 januari 2022

Geacht College,

Op maandag 10 januari spreekt u met de commissie Planning & Control over de implementatie van de nieuwe Wet inburgering, die op 1 januari jongstleden in werking is getreden.

Het plan is helder beschreven. Het komt in feite overeen met de kernelementen van de nieuwe wet, waarvan de formele naam Wet inburgering 2021 is. Een echte uitwerking en concretisering van deze elementen ontbreekt echter, terwijl juist dat zou moeten kunnen bijdragen aan het door u onderkende belang van een snelle en pro-actieve benadering van inburgering. Dat is op zich verrassend, omdat de wet in zijn huidige vorm al enige jaren vastligt en eigenlijk al vorig jaar in werking zou treden, maar is uitgesteld tot 1 januari jongstleden. Het is dan ook jammer dat voorstellen voor implementatie van de nieuwe wet inburgering niet eerder zijn besproken en vastgesteld.

Het plan lijkt ook 'couleur locale' te missen. Zo wordt in het geheel niet gesproken over lokale partners zoals vertegenwoordigd in het Platform Statushouders, terwijl juist dit overlegorgaan bestaat uit vertegenwoordigers van alle relevante betrokkenen bij de begeleiding van statushouders in Barendrecht, zowel professioneel als vrijwillig. Ook partijen die sleutelposities hebben of nemen met betrekking tot een warme overdracht tussen de formele inburgering en de ontwikkeling daaromheen worden niet concreet genoemd. Platform Statushouders Barendrecht is bijvoorbeeld inmiddels een onmisbaar afstemmingsorgaan tussen de gemeente en de verschillende professionele en vrijwillige organisaties zoals Vluchtelingenwerk, KijkopWelzijn (o.a. Taalmaatjes), het wijkteam, Bibliotheek AanZet en de gemeente zelf.

Pinksterbloem 26
2992 VP Barendrecht

info@adviesraadbarendrecht.nl
www.adviesraadbarendrecht.nl

Advies Wet inburgering 2021, 9 januari 2022

Pagina 1 van 5

In het plan¹ waarnaar in uw voorstel wordt verwezen, komt een aantal zaken aan de orde, waaronder dat de couleur locale in 2020 nader uitgewerkt wordt. Ook wordt gesproken van een ambtelijke projectgroep voor de implementatie. De inwerkingtreding van de Wet inburgering 2021 is een jaar uitgesteld, tot afgelopen 1 januari, maar voor de adviesraad is onduidelijk welke stappen tussen het plan van begin 2020 en nu concreet zijn gezet.

Immers, ook voorliggend voorstel mist nog veel uitwerking en beschrijft vooral stappen die nog uitgewerkt en gezet gaan worden. De stappen die wel goed zijn beschreven, zijn de stappen zoals ze in de wetgeving zelf zijn benoemd.

Tegelijkertijd gaat ook veel al goed. Niet alleen vanuit de gemeente, maar ook vanuit de maatschappelijke partners en de samenleving. De opgave is dan ook niet gering, maar vraagt wellicht wel een meer pro-actieve benadering. De wetswijziging waarin de gemeente regievoerder is, sluit daarbij aan.

Het doel zou moeten zijn dat vergunninghouders en andere immigranten zo snel mogelijk kennis hebben van de Nederlandse taal en cultuur en actief deel uitmaken van de Nederlandse en Barendrechtse samenleving. Dit vraagt een gevoel van urgentie bij de gemeente en de samenleving als geheel, evenals een pro-actieve houding en aanpak.

Nederlands als basis

Een belangrijke *bottle neck* in een goede inburgering is de ontwikkeling van de Nederlandse taal en cultuur. De Nederlandse taal en cultuur worden niet geleerd met een paar uur les of thuisstudie per week, maar door daarnaast zo goed als fulltime ondergedompeld te worden in gezelschap van mensen met Nederlands als moedertaal.

Advies 1)

Zorg voor een snelle start van (bijna) fulltime taalonderwijs als basis. Maak op basis van de individuele situatie een plan om met die basis te gaan meedoen in de samenleving.

Werk en integratie

De werkwijze van de gemeente bij de realisatie van participatie van inburgeraars sluit vaak slecht aan bij het bredere doel van echte participatie en integratie in de Nederlandse samenleving. Immers, het aantal werkgevers waarmee de gemeente samenwerkt voor (tijdelijke) plaatsing van statushoudende werknemers en/of stagiairs, is beperkt. De werkzaamheden vereisen doorgaans weinig (Nederlandse) taalvaardigheid en de aangeboden werk- en stageplaatsen sluiten lang niet altijd goed aan bij de competenties van de vergunninghouder.

Snelle, adequate integratie en participatie zijn dan ook gebaat bij een werkplek waarin vergunninghouders zoveel mogelijk in het Nederlands moeten communiceren met mensen van wie Nederlands de moedertaal is. Elk bedrijf en elke sector heeft bovendien zijn eigen cultuur en vakjargon. Zowel de samenleving als de vergunninghouder is daarom gebaat bij een plek die zo goed mogelijk aansluit bij de

1 Brief aan gemeenteraad van 28 februari 2020, met kenmerk 139610, en bijlage 'aanpak vergunninghouders 2020'

(werk)ervaring, opleiding en/of interesses van de vergunninghouder. Werkplekken met taalgenoten of waarvoor beperkte kennis van de Nederlandse taal en cultuur nodig zijn, voldoen niet aan deze criteria en verkleinen de slagingskans van integratie en echte, duurzame participatie in alle facetten van het Nederlandse leven. Het inburgeringsdoel van de gemeente om voor volwassen inburgeraars een werkplek te realiseren, is wat ons betreft dan ook onvoldoende en past niet goed bij de aard van het inburgeringsbeleid².

Advies 2)

Wijzig het hoofddoel (werk) 'we begeleiden volwassenen naar een reguliere baan' in: *'We begeleiden volwassenen naar een reguliere baan die zo goed mogelijk bijdraagt aan de integratie, waaronder het leren kennen van de Nederlandse taal en cultuur en meer specifiek de cultuur en het vakjargon van de sector die aansluit bij de (werk)ervaring, opleiding en/of interesses van de vergunninghouder.'*

Maak werk van integratie

Barendrecht heeft ruim 4.800 bedrijfsvestigingen, waarvan zo'n 96% zogenoemde microbedrijven (tot 10 werknemers) en 80% zelfstandigen zonder personeel (ZZP). Kleine bedrijven kunnen uitstekende plekken zijn voor het bieden van stage- en (leer)werkplekken, maar ervaren dit mogelijk ook als een te grote belasting. Als we uitgaan van zo'n 0,74% van de Barendrechtse bedrijven dat meer dan 50 werknemers heeft, dan gaat het om meer dan 35 bedrijven³. Als deze bedrijven zich alle committeren aan het bieden van een stage- en/of (leer)werkplek aan één inburgeraar die qua werkervaring, opleiding en/of interesses aansluit bij de aard van de onderneming, dan is daarmee voor alle Barendrechtse inburgeraars in principe een plek beschikbaar. Uiteraard moet het merendeel van de medewerkers van deze bedrijven Nederlands als moedertaal hebben en moet de voertaal hoofdzakelijk Nederlands zijn. Daarnaast zouden Barendrechtse kleine en microbedrijven ook zeker uitgenodigd en uitgedaagd moeten worden om, naar vermogen, mee te werken aan het gezamenlijke belang van een snelle en adequate integratie van vergunninghouders.

Advies 3)

Maak, bij voorkeur nog voor de zomer, inzichtelijk welke Barendrechtse organisaties bereid zijn om een stage- of werkplek aan te bieden aan een vergunning die qua (werk)ervaring, opleiding en/of interesses goed aansluit bij de organisatie en/of sector.

Opleiding helpt

Het Nederlandse (hoger) onderwijs kent steeds vaker tweejarige, door de overheid bekostigde vakopleidingen (*associate degrees*). Deze zijn veelal in deeltijd te volgen en sluiten dan ook goed aan bij werkenden. Vergunninghouders met de nodige werkervaring, maar een gebrek aan kennis van de Nederlandse taal en cultuur, kunnen een dergelijke opleiding volgen naast hun werk- of stageplek. Voor hen zal mogelijk niet de vakkennis, maar meer de kennis van het Nederlands en bijvoorbeeld

2 Het realiseren van een werkplek of dagbesteding is uiteraard wel een doelstelling op grond van de Participatiewet.

3 Cijfers zijn indicatief. Voor de cijfers is gebruik gemaakt van openbare datasets en bronnen, zoals <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/diversen/2021/het-nederlandse-midden-en-kleinbedrijf-europees-vergeleken?onpage=true> en <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/81588ned/table?fromstatweb>

het voor het werk relevante systeem van Nederland extra aandacht vragen. Een dergelijke opleiding ondersteunt enerzijds de vergunninghouder en de werkgever bij de integratie op de werkplek, anderzijds zorgt het voor een relatief goedkope manier om kennis en ervaring voor Nederlandse werkgevers inzichtelijk te maken en zo de vergunninghouder duurzaam en passend bij zijn mogelijkheden inzetbaar te maken.

Advies 4)

Ontzorg werkgevers (en vergunninghouders) en maak inzichtelijk hoe vanuit de gemeente en andere (overheids)regelingen kan worden bijgedragen aan de integratie.

Huisvesting

Een wezenlijk onderdeel van de inburgering en de taakstelling van de gemeente is de huisvesting van vergunninghouders. Volgens recente gegevens van het CBS heeft Gemeente Barendrecht in 2021 ongeveer 20% van de taakstelling huisvesting vergunninghouders gerealiseerd.

Advies 5)

Breng in kaart hoe de gemeente de komende jaren de achterstand in taakstelling realiseert en hoe invulling wordt gegeven aan de (te verwachten) taakstellingen in de komende jaren.

Gebalanceerde buurten

In uw 'aanpak vergunninghouders 2020' stelt de gemeente zich samen met woonorganisaties in te spannen voor een zo goed mogelijke spreiding van vergunninghouders over Barendrecht. De praktijk is echter weerbarstig en spreidingscijfers van inwoners op basis van (niet-westerse) achtergrond tonen hogere concentraties in specifieke wijken en buurten van Barendrecht aan. Dit is op zichzelf geen probleem, maar kan wel een risico vormen voor de integratie. Zeker wanneer hogere concentraties van mensen met een niet-westerse migratieachtergrond gepaard gaan met lagere sociaaleconomische posities, vormt dit risico's die door de gemeente en woonorganisaties zouden moeten worden voorkomen.

Advies 6)

Breng in kaart welke (sociaaleconomische en culturele) risico's bestaan en dreigen te ontstaan bij toenemende concentraties van mensen met lagere sociaaleconomische posities en niet-westerse migratieachtergronden. Maak inzichtelijk hoe deze de komende jaren (decennia) worden voorkomen en worden tegengegaan.

Logeerregeling

Als vergunninghouders nog in een AZC verblijven, kunnen ze al 'gekoppeld' zijn aan Barendrecht als gemeente. Zolang voor hen geen woning beschikbaar is, kan de integratie in feite moeizaam opgestart worden. Vergunninghouders kunnen vanuit het AZC echter gebruik maken van de logeerregeling⁴ van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA). Een dergelijke oplossing voldoet waarschijnlijk ook aan het belang van fulltime ondergedompeld worden in de Nederlandse taal en cultuur, omdat ze dan feitelijk in huis wonen bij mensen van wie de moedertaal Nederlands is.

Bij een dergelijk initiatief zijn diverse randvoorwaarden cruciaal en moet de veiligheid van alle betrokkenen centraal staan. Een dergelijk initiatief moet dan ook door een

4 <https://www.coa.nl/nl/logeerregeling>

daartoe bekwame instantie geborgd zijn⁵. Initiatieven als Goede Buur en (de leden van) het Platform Statushouders zijn vanwege aard en betrokkenheid voor de hand liggende partners.

Advies 7)

Onderzoek de mogelijkheden van logeeradressen voor Barendrechts inburgeraars en kom op basis daarvan met een plan van aanpak dat de doelen van het inburgeringsbeleid realiseert.

Cultuur in brede zin

In ons advies tussenevaluatie cultuurnota⁶ refereerden wij aan het belang van het inzetten van cultuurmiddelen (bijvoorbeeld acteren; inleven in andermans perspectief) om sociale cohesie te bevorderen en maatschappelijke vraagstukken te helpen beantwoorden. Integratie is zo'n thema waarvoor culturele middelen (van culturele partners en bijvoorbeeld op scholen) kunnen worden ingezet.

Advies 8)

Betrek (andere) cultuurpartners bij de culturele en maatschappelijke vorming in brede zin, waaronder ook de integratie van vergunninghouders in de lokale samenleving.

Hou vast

Wie na het behalen van een rijbewijs stopt met autorijden, verliest zijn rijvaardigheid. Hetzelfde geldt voor degene die na het behalen van een inburgeringsexamen door de situatie weinig blijft communiceren in het Nederlands. De overheid biedt, onder meer via de WEB-gelden, uitgebreide mogelijkheden voor taalbevordering.

Advies 9)

Laat inburgeraars na hun inburgering niet los, maar creëer een cultuur en de mogelijkheden om door te blijven gaan met het ontwikkelen van de Nederlandse taal en cultuur. Naast formele partners, zijn initiatieven waarbij vrijwilligers worden ingezet onmisbaar om met elkaar te zorgen voor een goede integratie. Voer hierop regie.

Wij vertrouwen erop dat u het belang van een snelle en adequate inburgering en integratie onderkent en nog voor de zomer resultaten zult kunnen presenteren. Uiteraard zijn wij van harte tot nadere toelichting en meedenken bereid.

Hoogachtend,
Namens Adviesraad Barendrecht,

Hans Onderwater, secretaris

Arend Westdijk, voorzitter

⁵ Mogelijk kan Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond een adviserende rol vervullen.

⁶ Doe mee(r) met cultuur, advies tussenevaluatie cultuurnota 2017 – 2023, 9 februari 2021

